

Informatienota voor de raad

Datum 1 oktober 2021

Onderwerp	Armoede- en schuldenmonitor 2021
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder Dorrit de Jong

Informant Huub Lubbers/Eva Molendijk
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling

Telefoon 038 498 3291/ 038 498 2824

Email HGJ.Lubbers@Zwolle.nl/e.molendijk@Zwolle.nl

Bijlagen 1. Armoede- en schuldenmonitor 2021

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Kennisnemen van de armoede- en schuldenmonitor 2021.

Datum

1 oktober 2021

Inleiding

In het sociaal domein werken we aan monitoring die ondersteunt bij het sturen op maatschappelijk effecten (raadsinformatienota Doorontwikkeling monitoring sociaal domein, januari 2018). Voor het signaleren van ontwikkelingen in de groep inwoners die rondkomen van een laag inkomen gebruiken we de minimaffectrapportage (MER) en de armoede- en schuldenmonitor. De MER geeft inzicht in het effect van onze gemeentelijke armoederegelingen op het huishoudplaatje van huishoudens. In juli 2019 heeft uw raad de meest recente rapportage ontvangen. In 2022 wordt het volgende MER onderzoek gehouden.

Jaarlijks stellen we een Zwolse Armoedemonitor op. Via een motie (aangenomen 8 juli 2019) heeft u ook gevraagd om een schuldenmonitor vanaf het jaar 2020. Het eerste deel van de monitor geeft inzicht in de ontwikkelingen in omvang en aard van de groep inwoners die rondkomen van een laag inkomen en in het gebruik van de Zwolse armoederegelingen. Het tweede deel schetst een beeld van de ontwikkelingen in de omvang en de aard van de schuldenproblematiek in Zwolle.

Kernboodschap

- *Coronacrisis heeft invloed gehad op het bereik en ondersteuning*
Vooralsnog zien we in deze monitor een daling van het aantal aanvragen bij de Zwolse schulddienstverlening (15% minder dan in 2019). Dit komt overeen met het landelijke beeld: het aantal huishoudens met problematische schulden was in 2020 niet toegenomen en de werkloosheid is in 2021 zelfs gedaald. Kijken we naar het bijstandsvolume dan zien we een toename van het aantal uitkeringen in 2020 (6%) in Zwolle, gevolgd door een afname in het eerste halfjaar van 2021 (3%). Ook zien we dat de coronapandemie effect heeft gehad op het gebruik van minimeerregelingen. Vergeleken met 2019 hebben in 2020 bijvoorbeeld 18% meer kinderen gebruik gemaakt van de scholierenregeling. Waarschijnlijk houdt dit verband met het feit dat leerlingen een laptop nodig hadden tijdens de periode dat de scholen gesloten waren wegens de coronacrisis. Aan de andere kant is bijvoorbeeld minder beroep gedaan op het Participatiefonds (4%), waarschijnlijk door de lock downs. Ook zijn een aantal vakanties die gewoonlijk voor minimahuishoudens worden georganiseerd niet doorgegaan in 2020. De verwachting is dat wanneer de meeste steunmaatregelen van de overheid in oktober 2021 aflopen, de economische gevolgen van de coronapandemie zich vertalen in een grotere behoefte aan ondersteuning van gemeenten. In hoeverre de coronacrisis inderdaad heeft geleid tot een toename van armoede en schulden, zal moeten blijken uit de monitor 2022.
- *Aandeel minimahuishoudens in Zwolle is iets afgenomen*
Het aandeel minimahuishoudens in Zwolle is iets afgenomen: van 11,3% in 2016 naar 10,9% in 2019 (voorlopig cijfer). Het percentage minimahuishoudens in Zwolle ligt sinds 2015 iets hoger dan het landelijk gemiddelde (voorlopig cijfer: 10,4% in 2019). De voorlopige cijfers laten zien dat Zwolle in 2019 6.100 huishoudens telt met een inkomen van maximaal 110% van het sociaal minimum gedurende tenminste 1 jaar. De toename in het aantal minimahuishoudens die sinds 2013 gaande was, lijkt tot stilstand te komen.
- *Het aantal kinderen in minimahuishoudens is stabiel*
In Zwolle wonen 26.500 kinderen. De voorlopige cijfers laten zien dat in 2019 bijna 2.000 kinderen in een minimahuishouden wonen, wat betekent dat 7,4% van de Zwolse kinderen in

Datum 1 oktober 2021

een minimahuishouden woont. Dit percentage is stabiel in de afgelopen jaren en ligt iets onder het landelijk gemiddelde (voorlopig cijfer: 8,2% in 2019).

- *Het aandeel langdurige minimahuishoudens stijgt*
Zwolle behoort ongeveer de helft van de minimahuishoudens tot de langdurige minimahuishoudens: 3.100 van de 6.100 minimahuishoudens. Voorlopige cijfers laten zien dat van alle Zwolse huishoudens in 2018 6,2% tot de langdurige minimahuishoudens behoort. Dit aandeel is iets groter dan het landelijk gemiddelde (voorlopig cijfers 5,9% in 2018). Het aandeel langdurige minimahuishoudens in Zwolle stijgt elk jaar licht. Landelijk lijkt de stijging tot stilstand gekomen. In Zwolle wonen 1.000 kinderen in langdurige minimahuishoudens. Dit is 3,7% van alle kinderen in 2018 (voorlopig cijfer). Dit percentage is sinds 2014 niet veranderd en ligt in de afgelopen jaren iets onder het landelijk gemiddelde (voorlopig cijfer: 3,9% in 2018).
- *Eén op de tien inwoners van Zwolle zegt niet of (zeer) moeilijk te kunnen rondkomen.*
Dat blijkt uit het Buurt-voor-Buurt Onderzoek 2020. Dit aandeel is sinds 2014 aan het afnemen. Het aandeel inwoners in Zwolle met een hoog risiconiveau (26%), afgeleid aan de hand van hun betaalgedrag, is de afgelopen 4 jaar echter nauwelijks veranderd.
- *Het beeld van de schuldenproblematiek in Zwolle lijkt op het landelijke beeld*
In 2020 is een kleiner aandeel bedrijven en instellingen in Zwolle failliet gegaan dan in de jaren daarvoor: 1,3 per 1.000 vestigingen in 2020 tegenover 2,8 per 1.000 vestigingen in 2019. Dit is waarschijnlijk een gevolg van de steunmaatregelen tijdens de coronacrisis. In 2020 waren er 8 huisuitzettingen. Dat is fors minder dan de 25 in 2019. Ook dit is hoogstwaarschijnlijk het gevolg van maatregelen die genomen zijn in de coronacrisis

Verantwoording gebruikte informatiebronnen

De cijfers over de minimahuishoudens zijn afkomstig van het CBS. Omdat deze cijfers op gemeenteniveau jaren later beschikbaar komen, rapporteren we in de armoede- en schuldenmonitor de cijfers van 2018 en soms de voorlopige cijfers van 2019. In de vorige armoede- en schuldenmonitor werd ook gebruik gemaakt van doorberekeningen van Stimulansz (prognoses tot en met 2020). Stimulansz is hiermee gestopt waardoor deze prognoses niet meer in de monitor staan. Voor het gebruik van de Zwolse armoederegelingen zijn de cijfers van 2020 weergegeven. Ook wordt ingegaan op de ontwikkeling in het gebruik, meestal voor de periode 2013-2020. Deze cijfers zijn afkomstig uit de gemeentelijke registraties en registraties van partners. Voor het deel over schulden zijn nagenoeg alle cijfers afkomstig uit de gemeentelijke registraties. De cijfers gaan over het jaar 2020.

Communicatie

De armoede- en schuldenmonitor 2021 is openbaar en beschikbaar via www.zwolle.nl/databank.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.



voorstel

Zwolle

Datum

1 oktober 2021

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris,